

|||pasparta^{10 let}

Minikonference vývojová dysfázie

Jak rozvíjet dítě s VD v předškolním a školním věku

16.9.2026

Michaela Chotěborová
Klinická logopedka

Foniatrická klinika VFN a 1. LF UK v Praze, Ambulance klinické logopedie Kolín

Projevy v průběhu vývoje dítěte

Předškolní
věk

Školní věk

Předškolní věk

- **V tomto věku můžeme pozorovat tyto obtíže:**
 - Malá slovní zásoba, obtíže ve spojování slov do vět.
 - Často je řeč velmi špatně srozumitelná.
 - Špatně skloňují slova, málo používají předložky a spojky.
 - Nemohou si vzpomenout na slovo, které chtějí říct, přestože dané slovo dobře znají.
 - Obtížně se učí názvy barev a tvarů.
 - Nemohou si zapamatovat číselnou řadu.
 - Poměrně dobře rozumí v domácím prostředí, jelikož se orientují dle režimu, dle známých rutinních činností.
 - Je třeba jim některé instrukce opakovat, zjednodušovat, aby je pochopily.
 - Často se spoléhají na to, co vidí.

-
- Děti s poruchami porozumění obtížně navazují na téma hovoru, často skáčou do řeči, odbíhají od tématu...
 - Část dětí si dopomáhá gesty, znaky, část může být v komunikaci pasivní, úzkostná.
 - Špatně snášejí změny zaběhnutých rutin.
 - Je pro ně těžké navazovat kontakt, tvořit přátelství a hrát si s vrstevníky.
 - Preferují činnosti a hry, u kterých nemusí mluvit.

(Grist et al., 2011)

Jak pomoci dítěti s VD v mateřské škole

(tipy zejména pro pedagogy)

Předtím, než dítě požádáte, aby něco udělalo, je dobré ho oslovit jménem a ujistit se tak, že ví, že mluvíte k němu, že vás opravdu poslouchá.

Delší instrukci/sdělení je lepší rozdělit do několika krátkých.

Pokud má dítě poruchu porozumění – mluvíte jednoduše, doplňujte svá sdělení gesty, věci vizualizujte.

Podporujte dítě v tom, aby se nebálo komunikovat také pomocí gest, pantomimy...

Pokud dítě řekne něco špatně, neopravujte ho. Jen po něm danou věc zopakujte správným způsobem.

Mluvte na dítě pomalu.

Velmi užitečnou publikací pro pedagogy MŠ je „Jak si porozumět, domluvit se a společně si hrát“ od autorek (Skalové, Kunové a Šarounové).

Jak pomoci dítěti s VD v mateřské škole

(tipy pro rodiče)

Pravidelně docházet na klinickou logopedii.

Trénovat logopedii každý den – alespoň 5 – 10min.

Úkoly střídat, volit hravou formu.

Zapojit/informovat rodinné příslušníky.

Konzultovat s paní učitelkou v MŠ, paní asistentkou.

Pokud to lze, úkoly zapojit také do režimu ve školce.

Využívat ke trénování různé pracovní sešity, listy, hry...

Důležité je pamatovat na všestranný rozvoj

Tedy na rozvoj jednotlivých oblastí

- Rozvoj porozumění
- Rozvoj slovní zásoby a vyjadřování
- Rozvoj sluchové percepce
- Rozvoj zrakové percepce
- Rozvoj jemné motoriky
- Rozvoj grafomotoriky...

Dnes velmi široké spektrum pomůcek

Pracovní sešity

Pracovní listy

Knížky

Dětské časopisy

Hry

- Deskové,
- Pohybové,
- Smyslové...

Stimulační
programy

Aplikace

Vzdělávací
webináře a různé
přednášky

FB profily a
Instagram

Ale i předměty,
které máme běžně
v domácnosti 😊

Tipy na pracovní sešity (předškoláci)

Mluv se mnou
(Kateřina Slezáková,
Portál, 2014)

Rozpovídej se, 1. a 2.
díl (Krejčová Lucie,
Nakladatelství Dr.
Josef Raabe, 2020)

Povíš mi to? (Ester
Stará, Mladá fronta,
2021)

Žvanda a Melivo
(Ester Stará, Pikola,
2018)

Není hláska jako
hláska (Kateřina
Slezáková, Portál,
2017)

Vykuk (Richtrová,
Mercelová,
Bubeníčková, 2014)

Od zápisu do lavice –
Sluchové vnímání
(Ivana Vlková,
Pasparta, 2019)

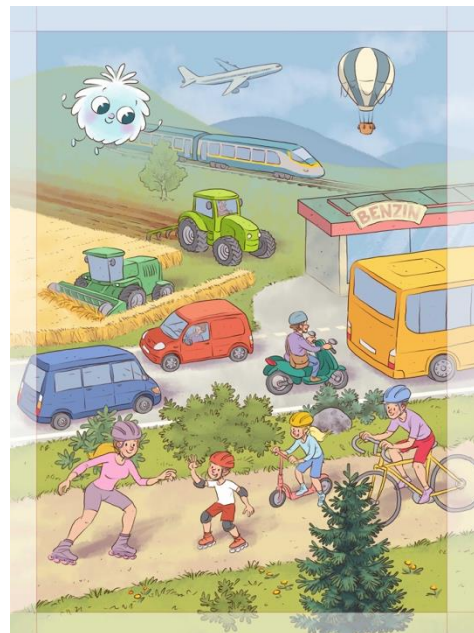
Od zápisu do lavice –
Zrakové vnímání
(Ivana Vlková,
Pasparta, 2021)

Od zápisu do lavice –
Grafomotorika (Ivana
Vlková, Pasparta,
2021)

Různé hry – Granna,
Alexander, Trefl,
Bonaparte, Djeco,
Pasparta...)

Fufi a její kamarádi
(Šafářová, Strobelová,
Chotěborová, 2023,
Portál)

Buby objevuje svět 1.
a 2. díl (Chotěborová,
2026, Pasparta)

Doprava

Stradiýko Buby vidí spoustu zajímavých věcí, některé jezdí, jiné létají... Pomůžete mu děti zjistit, jak se přemou? Pokud to zvládnete, získá Buby první písmenko – A jako auto.

Jak pracovat s obrázkem?

Pojmenování (Co všechno vidíš na obrázku?)

- Nejprve zkuste pojmenovat všechny dopravní prostředky. (Vlak, letadlo, balón, auto, autobus, traktor, kombajn, motokárátky, kolo, koloběžka...)
- Pojmenujte osoby a řekněte, co dělají. (Paní jezdí na kolečkových bruslích, má helmu, chránič... Je tam s ní kluk/člapeček, hejpuje jej syn, který také jezdí na bruslích...)

Rozvoj vyjadřování (Společně odpovídáme.) Vždy zkuste odpovídat celou větou.

- Co jezdí po silnici? (Auto, autobus...)
- Co jezdí po kolejích? (Vlak)
- Co létá? (Letadlo, balón)
- Co pracuje na poli? (Traktor, kombajn)
- Vymysli další dopravní prostředky? (Loď, metro, tramvaj, trolejbus...)
- K čemu slouží benzínová pumpa? (Auto tam čerpá palivo – benzín, naftu...)

Tvoření vět (Rozvoj gramatiky.)

- Pověďte si s dítětem, čím jezdíte na dovolenou, do školky/školy, k babičce...

Sluchové vnímání (Dobře poslouchej...)

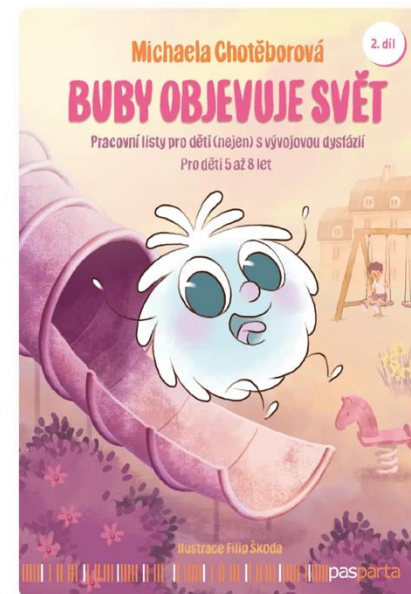
- Řekněte dítěti několik slov (auto, kospec, mrak, vlak, les...) – dítě těkne jen tehdy, pokud uslyší dopravní prostředek. (předem si připomeňte, co jsou to dopravní prostředky.)

Žrákové vnímání (Pořádně se koukni...)

- Zakryjte obrázek a zkuste, co vše si dítě dokázalo zapamatovat. Jaké byly na obrázku dopravní prostředky? Kolik tam bylo aut? Měla parní na bruslích helmu? Vymyslejte další otázky.

Seznámení s písmenem A

- Peje se dítěte, zda ho napadne nějaké slovo, které začíná na A. Uveďte příklad – A jako auto (nemusí to být jen dopravní prostředky, dítě může vymyslet jiné, například: ananas, Adámek, Anička...).
- Na papír nakreslete velká tiskací písmenko A – dítě ho může zkoušet různými pastekami obtažovat (pouze na hraně ucho), může ho zkoušet podle vzoru složit například z modelíny, korálků, kaňtanů, uličků... Fantazie se může nekládou.
- Můžete zkoušet hlásku A i několikrát vyvolat.

Tipy na hry

- **Granna**
 - Zajíc v pytli
 - Puzlino
 - Auta
 - Maminky
 - Můj první kvíz
 - Obrázkové loto
 - Duha
 - Hádanky dráčka Fráčka
 - Loto dům
- **Alexandr**
 - Povím ti, mami.
 - Co k čemu, táto?
 - Pexeso pro uši
 - Paměť 3D
 - Navlékej, nečekej
 - Poznávej písmenka
 - Písmenko k písmenku

- **Trefl**

- Malý objevitel – Souvislosti
- Malý objevitel – Roční období
- Malý objevitel – Vozidla
- Malý objevitel – Čísla a početní operace

- **Mutabene**

- Logico primo
- Logico piccolo
- MiniLük

- **Djeco**

- Topologix
- Primotopo
- Edulodo – třídící hra

- **Pasparta, Bonaparte, Piatnik, Albi ...**

Stimulační programy

Maxík

Rozvoj jazykových schopností dle Elkonina

Metoda dobrého startu

PlayWisely

Neurovývojová stimulace...

Školní věk

- V tomto věku se projevy dysfázie značně mění. Výslovnost se upravuje, řeč už je poměrně dobře srozumitelná, gramatických chyb ubývá, porozumění řeči se zlepšuje, slovní zásoba narostla. Těžkosti ve školním věku jsou hlubšího charakteru. Ovlivňují především proces učení.
- Může přetrvávat špatný slovosled.
- Nemohou si vzpomenout na správné slovo, a tak využívají slovo podobné.
- Obtížně se jim vypráví příběhy a zážitky.
- Nepamatují si instrukce, často žádají jejich opakování.
- Obtížně chápou složitější termíny a odborné výrazy, homonyma, metaforu.
- Mohou reagovat jenom na část instrukce (obvykle na počátek či konec).
- Nerozumí sarkasmu, dvojsmyslům, novotvarům, slangovým výrazům.

- Mají obtíže s osvojováním pravopisných pravidel.
- Špatně si pamatují názvy písmen, mohou se jim plést zrakově podobná písmena (b x d, p x b).
- Při psaní na diktát mohou vynechávat některá písmena ve slově, přehazovat písmena.
- Vynechávat diakritická znaménka, vynechávat mezery mezi slovy.
- Všechny tyto deficity způsobují obtíže ve čtení a psaní – může se objevit dyslexie, dysgrafie, dysortografie.
- Děti s VD mohou mít problémy v porozumění danému učivu v hodině, pokud mluví více lidí najednou, učitel mluví rychle, nebo je ve třídě zvýšený hluk.
- Mají problémy s porozuměním čtenému textu.
- V matematice hůře chápou slovní úlohy.
- Obtížně chápou a zapamatovávají si odborné výrazy, cizojazyčné výrazy.

(Grist et al., 2011)

Jak pomoci dítěti s VD v základní škole (tipy pro pedagogy)

V českém jazyce:

Při osvojování písmen, gramatických pravidel – mnemotechnické pomůcky, zapojení vícero smyslů.

Děti slova různě komolí, přehazují – tedy volit kratší přepisy, zkombinovat s doplňováním, dítěti úkoly více rozložit.

Pokud dítě vynechává diakritická znaménka – opět lepší ze začátku nechat doplňovat, než psát na diktát.

Čtení – velmi důležité je vybrat vhodnou metodu.

Psaní – zaměřit se na úchop psacího náčiní, pomůcky, zapojení vícero smyslů.

V matematice:

Slovní úlohy – přesvědčit se, že dítě porozumělo zadání.

Pokud se dítěti pletou matematická znaménka, zkusit je dítěti nějak vizualizovat.

Obtíže v geometrii – lze využít různých her, které lze doporučit rodičům, aby u dětí více procvičili 3D uvědomování. Využití různých maket, nebo vyrobených modelů tvarů.

V cizím jazyce:

Propojení co nejvíce smyslů dohromady.

Myslet na oslabenou sluchovou percepci.

Volit spíše doplňování, než přepisování dlouhých textů.

Jak pomoci dítěti s VD v základní škole (tipy pro rodiče)

Pokračovat v
docházení na
klinickou logopedii.

Trénovat dle
instrukcí klinického
logopeda.

Propojení se
školním
logopedem,
asistentem.

Docházení do
poradenského
zařízení (PPP,
případně SPC).

Tipy na pracovní sešity (školáci)

Pohádky k povídání
(Šárka Jechová, Rubico,
2014)

Poslouchám pohádku a
čtu podle obrázků
(Marcela Kotová,
Grada, 2020)

Čtení s porozuměním a
hry s jazykem (Jiřina
Bednářová, EDIKA,
2012)

Vykuk (Richtrová,
Mercelová,
Bubeníčková, 2014)

Logopedické hry pro
větší děti (Ilona
Eichlerová, Jana
Havlíčková, Portál,
2018)

Různé hry (Alexander,
Trefl, Piatnik, Asmodée,
Pasparta...)

Tipy na pracovní listy

Asociace klinických logopedů – pracovní listy pro pacienty – pro děti

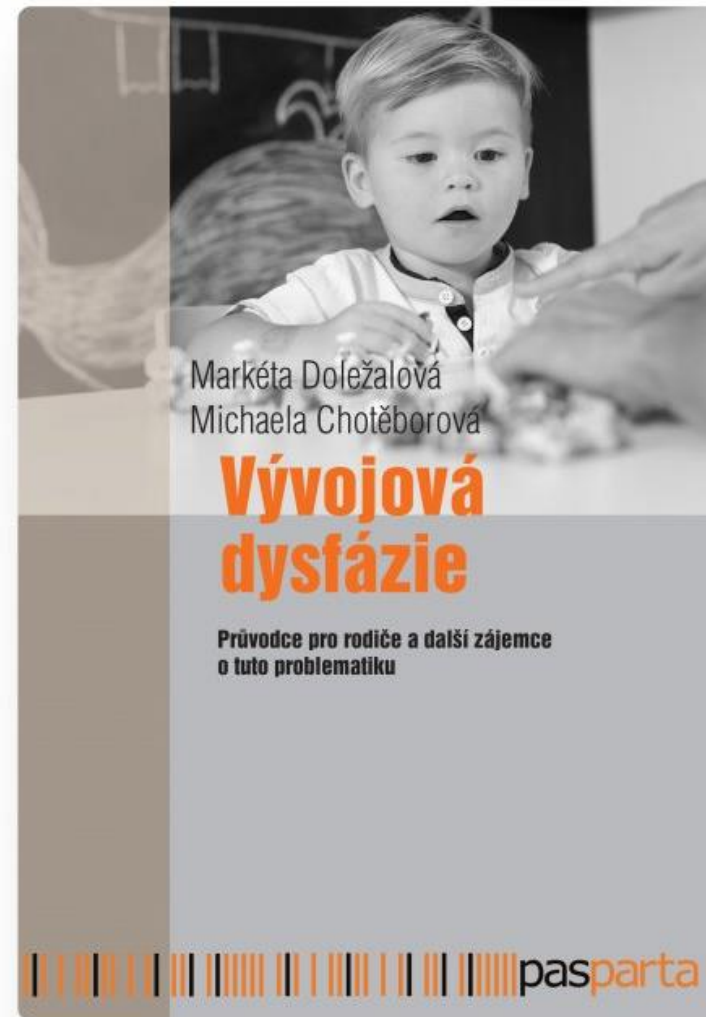
Logopedie s úsměvem - Kolmanová

Logošík

Logopedie Vendy

Pracovní listy od Zelinkové...

Publikace

Na co se zapomíná...

Pán čáp ztratil
čepičku...

Honzo vstávej...

Cukr, káva,
limonáda...

Škatulata
hýbejte...

Kinetický písek,
modelína, sliz,
balanční desky...

Aplikace

Včelka

Logotron

Mluvídek

Výukové kartičky...

FB a Instagram

Rodiče dětí s vývojovou dysfázií
Asociace klinické logopedie
Logopedie JINAK

ergodetem (Ergoterapie dětem)
detska_psycholožka (Dětská
psycholožka)

Vzdělávací přednášky a webináře

Předměty v
domácnosti

Doplňky stravy

Klíč k
úspěchu?

Děkuji za pozornost